

יעקב כהן.

מול היער.

(אידיליה).

אֶל הַיַּעַר שְׁבַרְמָה
שֶׁמֶשׁ-מַעֲרָב לְפִיד רָמָה
נִתְלַקַּח כֹּל הַיַּעַר,
כְּמוֹ מְדוּרַת-זֶהָב בְּעַר
עַל-פְּנֵי הַיַּעֲרָה מְטָה,
הַמוֹצֵיָאָה אֶת שַׁבָּתָה.
מְנוּחַת-שַׁבָּת וְאוֹר-עַרְבִים;
מְטִילֹת נָשִׁים בְּעַצְלָתִים,
יוֹשְׁבוֹת פֶּתַח-בֵּיתֵן שְׁכָנוֹת,
מְפַטְפוֹטוֹת וּמִתְבּוֹנְנוֹת
וְצִלְלֵי-יַחַל עַל פְּנֵיהֶן נְעִים;
אֵי-מָזָה בְּהִמִּית-נְכָאִים
זְמִירוֹת שְׁלֹשׁ-סְעֵדוֹת בּוֹקְעוֹת;
קוֹל מְשַׁחֲקִים. קוֹל תִּינוּקוֹת,
בָּא בְּאִמְצָעוֹ; עֹדֵר כְּשָׁבִים
מִן הַשָּׂדֶה דְּחוּפִים שָׁבִים
עִם גַּד-אֲבָק, גְּעִיָּה זָרָה,

עוברים ארץ העירה
 יד קצה. שם בפקעה,
 עם האלה העתיקה,
 יושבה כנופיה של נערות,
 כלן שקטות, כלן ברות,
 לבושות שבת. עדנת-דממה!
 צרצר עונה מן הקמה,
 על-פני מרחבי-הקרים
 צעיפים כהים אט משתרעים,
 והנערות שבהבורה
 צופות, תמהות אל המזורה
 של היער.

אומרה אחת:

„זה היער - שדי-שחת
 בו יגורו. יומם נמים
 הם במקומות בעלמים
 ומצטמצמים בצללים
 ובשלכת פגרי-עלים.
 בהלולי-עץ ונקיקים.
 לילה מקצים המזיקים
 ומתכנסים ומתלקדים,
 מיצלים ילל ומרקדים
 עם נחשים, ים לטאות,
 עם נשופים, עורבים, צרעות,
 ועם כל מיני חיות רעות;

פושטים, נופלים, מעגל עושים,
 כשפים בוחשים ושותים,
 יחד חורשים מזמות שחורות
 על השחק ועל המאורות.
 אוי לאיש, אל חרמם יתעה
 אותו ורכו! והיה מעשה
 ונמצאה ביצר גויה
 בלי גלגלת...

אומרה שניה:

זה היער - קן גזלנים.
 ספרה זקנתי לי: לפנים
 גדל יער זה פי-שבועה,
 כסה את כל הר, כל גבעה,
 ועל-פני כל העמק פשה.
 הכל היה צל ובעתה
 ובדרכים זאבים תועים
 ושודדים מן המתבאים
 אורבים לכל עובר תמים.
 והיה ראש לכתה-הדמים
 גזלן אחד, גבור עריץ,
 נודע שמו בכל הארץ,
 שם בטרוק, ורב גבורותיו:
 שובר ברזל באצבעותיו,
 עוקר עץ משרש תחתיו,
 מרים סוס ורוכבו יחדו.

ואכּוֹר הִיָּה מְאֹד וְנוֹרָא:
 הוֹרֵג נַפְשׁ עַל אֲגוּרָה,
 חוֹנֵק נָשִׁים וּמְשַׁעַע
 יוֹנֵק רֶךְ קַמְשֵׁת־עֵשׂוּ.
 אִף הַיּוֹם זֶה שְׂרִיד־יְעָרִים
 מִקְלָט הוּא וְנוֹעַד־סִתְרִים
 לְגַנְבִּים וּלְחַמְסָנִים;
 וְעוֹד זֶה לְפָנַי שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים
 הִיָּה מְאוֹרַע הַמְשַׁפָּה
 – זוֹכְרוֹת אֲתָן – שְׁנַרְצָהּ,
 אָב וְאִם וּבָנִים הִחַתָּן
 וְכֹל שֶׁנִּסְעוּ בְּלוֹיְתָם
 לְחַתְּנָה...

וְהַשְּׁלִישִׁית:
 שָׁם בְּקִדְרוֹת הַחֲרִישִׁית
 שֶׁל הַיַּעַר, עָמַק פְּנִימָה,
 – כֹּה לִי פַעַם סִפְרָה אֲמָא –
 בֵּין הַגּוֹזְעִים וְהַעֲפָאִים
 נוֹצֵץ אֹר, אוֹר־כֶּסֶף פְּלָאִים,
 קוֹרֵץ, רוֹמֵז מִמְרַחֲקִים.
 שָׁם בְּעַמְקֵי־הַמַּעֲמָקִים,
 בְּלֵב הַהֶסְתֵּר וְהַדְמָמָה,
 עוֹמְדָה סָפָה נְעֻלָּמָה
 וּבִסְפָה שְׁלֵחַן עוֹמֵד,
 וְקַן יוֹשֵׁב שָׁם וְלוֹמֵד,

זקנו קדוש, צדיק טמיר,
 זקנו שלג, עינו שמיר,
 יום ולילה לומד תורה
 והספה מלאה אורה,
 שולחה אורה מן התרפים,
 פולחה לילה המושפים.
 פעם עובר-ארח תעה
 שם ביער והשעה
 שעת קבלת-שבת קרובה,
 אמר: תהי גם זו לטובה!
 אשב כאן ואהי לטרף
 לשדים או לזאבי-ערב -
 קדשת-שבת לא אהלה!
 עמד תחמיו ויתפלל,
 פתאם ראה אור מופיע,
 הלך הלך עד הגיע
 אל הסכה הנעלמה,
 זקן זה קדמהו שמה.
 כיצד בלה האורח
 אותה שבת, מי ישח?
 ראה מופתי אל מתגלים,
 שמע רזיתורה נעלים,
 שמה יין, יין-מרקחים,
 אכל מעדני-מלכים,
 שבע מנוחה שאננה...

עֹנָה מְרִים וְהִיא הַקְטָנָה:

וְאֲנֹכִי שֵׁם הַיִּתִּי,

כְּלָאֵי־פְלָאִים גַּם רְאִיתִי.

יֵשׁ בַּיַּעַר סִתְרֵי־דְרָכִים,

טוֹבְעִים בַּעֲתָרַת צְמָחִים,

בְּאֹזַר וְצֶלֶל וּבִשְׁפַעַת־רִיחַ;

הַכֵּל צֶיץ שֵׁם וּפֹרֵחַ,

מִלֵּא סוֹד וְדוּמָם שְׁמָה -

וְאִין לְשַׁעַר אֵת הַדְּמָמָה!

שְׁעָה רַבָּה שֵׁם אֲנִחְנוּ

גַּם שְׁכַבְנוּ גַּם הִלְכְנוּ,

נְעִימוֹת־אֵל לְרַב שְׁבָעְנוּ,

שְׁבַע־נַפֶּשׁ לֹא יָדְעוּ.

שֵׁם שְׁמַעְנוּ שִׁיר הַזְמִיר,

שְׁלִיט בָּא מַחְבִּיזֵי־אֲמִיר,

אֵת מִקְהֶלֶת הַצְּפָרִים,

עֹנָה לֹא מִכֵּל עֲבָרִים

בְּמִמְלַכַת הַדּוּמִיָּה;

שֵׁם שְׁמַעְנוּ הַקּוֹקְנָה:

קוֹקוּ! קוֹקוּ! קוֹקוּ! קוֹרְאָה לְנוּ,

קוֹקוּ! לָהּ עֲנִינוּ אָנוּ

אֶף שְׁאֲלֵנוּהָ לְאוֹתֵינוּ.

גַּם גְּלִינוּ שֵׁם פְּטָרִיֹת

וְאָרִינוּ מִיָּנִים שׁוֹנִים,

לְבָנִים, בְּרָדִים וְאֲדָמוּנִים,

וּבִשְׁדָרוֹת הַעֲמָקוֹת

תותיות-אדמה סמקות
 מלא-הכף אספנו לנו.
 גם אגוזים שם מצאנו,
 רפים, להים, אך בשלנו,
 ועל עצי אגוזים אלו
 סנאית חומה, ארכת-זנב,
 קופצה חיש מבד אל ענת,
 קובעה לה מלמעל פנה
 וסוקרת ומאזינה,
 הנה יושבה לה בוטחת
 ואגוזים מפצחת,
 פתאם חומקה ונסתרת...

שותקה מרים, כמו עוזרת
 דבר-מה יקר שמור אתה -
 אחר תוסיף דברה לאטה:
 "יש ביצר בין הדשאים
 צמחים קטנים פשוטים, נאים,
 צמח צמח שלשה עליים
 לו מגבעול דק נבדלים,
 לכן תלתן שמו יקרא.
 ובזיב בנות-הכפר מסורה:
 בתוף עזת תלתנים אלה
 יש אשר יתרחש פלא:
 עלה ציץ, בן-אשר גאה,
 ועלי-חמד לו - ארבעה! •

מי האיש שימצא אותו,
 מאשר יהיה עד יום-מותו,
 לו רב שנים עם קנינים
 וחי-נחת מזמנים. -
 אף אני, כי שם הייתי,
 ציץ-הפלא מצא אביתי
 ונסיתי את מזלי -
 חנם היה כל עמלי!
 תרתי ימין, שמאל דרשתי
 ולשוא, לשוא בקשתי;
 עד לקצה היער באתי -
 ציץ-האשר לא מצאתי...

אש-היער כבד חורה,
 השחרורית התגברה;
 רוח נשבה, רוח-דממה...
 שיר הצרצר מן הקמה
 נפר משנה חד וחותר;
 נצפפו הנערות יותר
 זו לזו באימה סתומה;
 היתה קדרות עם תעלומה...

צי'חז'י'נק, תמוז תרע"ז.

